

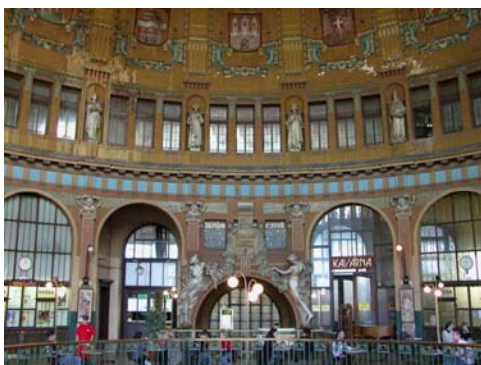
z p r a v o d a j

XIX. ročník

10
2008

- 2 Editorial
Knihkupectví na Hlavním nádraží, celoživotní vzdělávání / učení...
- 3 Kompetence, produktivita a zaměstnanost
Ze zprávy Mezinárodního úřadu práce (ILO).
- 4 Odborníci na odbornost
Připravovaná reforma vysokého školství ve Francii.
- 5 Výsledky bakalaureátů ve Francii
Statistické údaje za rok 2008.
- 6 Možnosti vzdělávání po bakalaureátu
Studie, která sledovala další vzdělávání bakalářů od roku 2002 do roku 2007.
- 6 K utváření učebního a pracovního prostředí orientovaného na jednání
Školní prostor jako prostředek odborné didaktiky v řemeslně technické profesní přípravě.
- 8 Duální profesní příprava v Německu
Kritika (neuvážených) reforem.
- 9 Červená, modrá a černá proti rakovině
Působení antokyanů.
- 10 Úspěch absolventů na trhu práce jako měřítko kvality vzdělání
Sledování profesního vývoje absolventů duální přípravy po dobu tří let. Studie BIBB.
- 13 Deset nových profilů povolání
Nová nebo obnovená povolání, která v Německu vstoupila v platnost od srpna 2007.
- 14 Co nového v časopisech
L'enseignement technique, 2007, No. 214, 215, 216; 2008 No. 217, 218, 219.
- 15 Nové knihy v knihovně
- 16 Znovuobjevené knihy
- 16 Zajímavé internetové adresy
Mezinárodní měsíc školních knihoven.

Editorial

Obrázek ukazuje proslulou Fantovu kavárnu na Hlavním nádraží v Praze. Na nádraží se však najdou i jiná příjemná místa. Začátkem letošního roku se Praha připojila ke světovým velkoměstům, která mají na nádraží knihkupectví. Kde jinde by mělo být knihkupectví, když ne na nádraží – ve vlaku se přece dá krásně číst! Knihkupectví však nenabízí jen beletrii pro zábavu, najdete tam i odborné knihy z různých oborů (pedagogiku

a psychologii nevyjímaje), učebnice pro střední (odborné) školy, průvodce, mapy, slušný výběr literatury v cizích jazycích, cédečka s mluveným slovem i s hudbou, drobné dárky, dřevěné hračky, kalendáře, tužky a pera... V kavárničce v prvním patře si můžete v klidu posedět vysoko nad spěchajícími davy a nad šálkem kávy nebo čaje si prolistovat své úlovky. Pokud naopak spěcháte a potřebujete koupit určitou knihu, ochotný personál vám ji rychle vyhledá. Knihkupectví má otevřeno denně od osmi ráno do osmi večer. Zatím se to ještě moc neví, takže tam můžete dostat i to, co je jinde vyprodáno.

Článek na protější stránce se zabývá v celosvětové perspektivě (tedy i z hlediska zemí, které jsou obvykle označovány termínem „zbytek světa“) mimo jiné celoživotním vzděláváním. Opět vyvstává otázka překladu anglického slova *learning* ve spojení *lifelong learning* (s překladem *lifelong* potíže nejsou). V rubrice *Nové knihy* v knihovně je v citacích z textu ona celoživotní činnost zmíněna dvakrát. Jednou (*Vzdělávání a rozvoj podle kompetencí*, 2008) je pro jistotu použito obou termínů: celoživotní vzdělávání a učení. V citaci z další publikace (*Národní soustava kvalifikací pro terciární vzdělávání*, 2008) najdete názor, že *learning* se má překládat termínem učení, který je v obecném smyslu nadřazen termínu vzdělávání, protože vzdělávání je jednou ze součástí učení. Podle *Pedagogického slovníku* (2003) je „učení jeden z klíčových psychologických pojmů, pro něž neexistuje všeobecně přijímaná definice“. Celoživotně se však učí i zvířata, jak ví každý, kdo má doma pejska nebo kočičku, i když mýt podlahu nebo dělat dort se naučili asi jen ti dva stvoření Josefem Čapkem. (Mimochodem víte, že vydání této knížky byla v 50. až 80. letech ochuzena o povídku „Jak pejsek s kočičkou slavili 28. říjen“?) Učení prostě probíhá, ať už o ně usilujeme nebo ne. Člověk se však může vzdělávat (kultivovat se, pracovat na sobě) i pomocí informálního učení, záleží na úmyslu a vynaložené námaze. Může se sice občas naučit něco užitečného i bezděčně a bez úsilí, zvláště pokud již má nějaké vzdělání, na kterém může stavět. Většinou to ale bez práce nejde, což se dnes moc nezdržuje. Dříve se hodně používal termín „sebevzdělávání“ zahrnující všechny vzdělávací či učební činnosti, které probíhaly mimo formální vzdělávání. Možná, že rozdíl mezi celoživotním vzděláváním a učěním spočívá v jeho účelu: celoživotní vzdělávání zvyšuje vzdělanost člověka a celoživotní učení jeho zaměstnatelnost (validaci výsledku učení).

Francie stále předsedá Evropské unii, a proto jsme článkům o francouzském vzdělávání věnovali více prostoru. V rubrice *Co nového* v časopisech najdete záznamy článků z časopisu *L'enseignement technique*. Více než deset let obsahuje každé číslo časopisu přílohu věnovanou povoláním z určitého oboru a příslušným cestám odborného vzdělávání a přípravy. Tyto přílohy jsou využívány při profesní orientaci a v kariérním poradenství.

Rubrika *Zajímavé internetové adresy* obsahuje tentokrát odkazy z oblasti knihovnictví a informačního vzdělávání. Mimo jiné proto, že říjen je letos poprvé Mezinárodním měsícem školních knihoven. Také však proto, že informační gramotnost je v dnešním světě velmi důležitá, viz *Komunikace v informační společnosti* (2007) v rubrice *Nové knihy* v knihovně.

AK

Kompetence, produktivita a zaměstnanost

Mezinárodní úřad práce vydal zprávu, která se zabývá významem kompetencí pro zlepšení produktivity, růst a rozvoj zaměstnanosti v podmínkách slušné práce¹. Zpráva se zaměřuje na situaci v nejméně rozvinutých, rozvíjejících se a průmyslově vyspělých zemích, a proto jsme z obsahu publikace pro Zpravodaj připravili stručný výtah.

Chronologický přehled tripartitních diskusí a výzkumů o rozvoji kompetencí ve vztahu k produktivitě a zaměstnanosti v podmínkách slušné práce

1999 Zpráva o světové zaměstnanosti 1998–99: Zaměstnatelnost v globální ekonomice: Jak záleží na profesní přípravě

2000 Všeobecná diskuse MKP: Příprava a rozvoj lidských zdrojů: profesní poradenství a profesní příprava

2001 Zpráva o světové zaměstnanosti 2001: Život a práce v informační ekonomice

2002 Všeobecná diskuse MKP o slušné práci a neformální ekonomice

2003 Komise řídicího orgánu o zaměstnanosti a sociální politice, *Agenda globální zaměstnanosti*

2004 Doporučení o rozvoji lidských zdrojů (č. 195)

2005 Všeobecná diskuse MKP: *Mládež: Cesty ke slušné práci*

2005 Zpráva o světové zaměstnanosti 2004–2005: Zaměstnanost, produktivita a snižování chudoby

2006 Komise řídicího orgánu o zaměstnanosti a sociální politice: *Realizace agendy globální zaměstnanosti: Strategie zaměstnanosti v podpoře slušné práce: Dokument „Vize“*

2006 Komise řídicího orgánu o zaměstnanosti a sociální politice: *Zaměstnatelnost zlepšováním znalostí a dovedností*

2007 Komise řídicího orgánu o zaměstnanosti a sociální politice: *Přenosnost kompetencí*

2007 Všeobecná diskuse MKP o udržitelných podnicích

Jak mohou země rozvíjet svou kvalifikační základnu tak, aby zvýšily kvantitu a produktivitu pracovních sil při dodržení podmínek slušné práce? Nedostatečné vzdělávání drží hospodářství méně rozvinutých zemí v začarovaném kruhu nízké úrovně vzdělání, nízké produktivity a nízkého národního důchodu. Strategie modernizace a zvýšení významu profesní přípravy a zlepšení možností pro osvojování nových kompetencí může zemím pomoci vystoupit z tohoto začarovaného kruhu a dostat se do podmínek vyšší produktivity, růstu zaměstnanosti a příjmů a rozvoje hospodářství.

Rozvoj kompetencí (*skills development*) je ve zprávě chápán v širším významu, který zahrnuje základní vzdělávání, počáteční profesní přípravu a celoživotní

vzdělávání. Účinné systémy rozvoje kompetencí, které spojují vzdělávání s profesní přípravou, profesní přípravu se vstupem na trh práce a vstup na trh práce s učením na pracovišti a celoživotním vzděláváním, mohou zemím pomoci udržet růst produktivity a přenést ho do růstu v oblasti vytváření většího počtu lepších pracovních míst.

Téma kompetencí pro zlepšení produktivity, růst a rozvoj zaměstnanosti bylo na programu 97. zasedání Mezinárodní konference práce (MKP) v roce 2008. Zpráva se pokouší aplikovat prvky účinné politiky kompetencí a zaměstnatelnosti uvedené v závěrech dohodnutých na 88. zasedání MKP v roce 2000 a v Doporučení o rozvoji lidských zdrojů, které bylo přijato na 92. zasedání MKP v roce 2004, a týká se profesní přípravy a rozvoje lidských zdrojů.

V tripartitní diskusi byla identifikována politika, programy a instituce, které mohou pomoci využít potenciál rozvoje kompetencí pro rozšíření možností slušné práce.

Zpráva, jako podkladový dokument všeobecné rozpravy na 98. zasedání MKP, má za úkol:

- Poskytnout praktické příklady „magického kruhu“ (*„virtuous circle“*) s využitím zkušeností jednotlivých zemí s investováním do rozvoje kompetencí, urychlováním růstu investic a produktivity a převedením těchto zisků do vyššího národního důchodu a vytváření pracovních míst.
- Ukázat, jak celoživotní vzdělávání minimalizuje náklady na nahrazování pracovníků v důsledku technologických změn připravováním pracovníků pro alternativní zaměstnání.
- Zvýšit povědomí o důležitosti synchronizování politiky národního rozvoje kompetencí s politikou zabývající se technikou, obchodem a životním prostředím.
- Podpořit národní a mezinárodní snahy o rozšiřování dostupného kvalitního základního vzdělávání jako lidského práva a nenahraditelného základu pro profesní přípravu, celoživotní vzdělávání a zaměstnatelnost.
- Zvýšit povědomí o úloze získávání kompetencí při podpoře formalizace v neformální ekonomice (*informal economy*).
- Zdůraznit úlohu organizací zaměstnavatelů a pracovníků při pokračování v rozvoji kompetencí za úče-

lem zlepšení produktivity a zajištění spravedlivého rozdělování prospěchu z růstu produktivity.

- Aplikovat klíčové nástroje pro rozvoj kompetencí identifikované v Doporučení o rozvoji lidských zdrojů (2004) na zajištění udržitelného růstu produktivnějších zaměstnání.
- Usnadnit tripartitní diskusi, která výzkumu prováděnému ILO poskytne rady, politickou podporu, partnerství a technickou spolupráci ve vztahu ke kompetencím nutným pro vyrovnání se s technologickými změnami, zvýšení produktivity a slušnou práci.

Anna Konopásková

¹ *Viz Co to je, když se řekne slušná práce. Zpravodaj 2/2004.*

Pramen:

Skills for improved productivity, employment growth and development. Report V. International Labour Conference, 97th Session, 2008. Fifth item on the agenda. Geneva : International Labour Office, 2008. 160 p. ISBN 978-92-2-119489-7

K dispozici v knihovně.

Odborníci na odbornost

Školské reformy se nápadně podobají těm zdravotnickým; nikomu se nezavděčí a ničemu nakonec nepomohou, vyvolají leda kritiku a revoltu; je jim souzen jen jepičí život; jev jde napříč světem. Mnozí, a dokonce i odborníci tvrdí, že Evropa hloupne.

Připravovaná reforma vysokého školství ve Francii, jejíž autorkou je půvabná ministryně pro vysoké školy madame Valérie Pécresseová, politická favoritka Sarkozyho, je na tom stejně. Bohužel; univerzitní profesori jen málo sdílejí s ministryní její optimismus. Ba právě naopak. Ti nejmírnější s *courtoisie à la française* považují její nápady za příliš originální. Přísnější hovoří o návratu k nevolnictví nebo o klientelismu a všichni o tom, že vzdělanost je v ohrožení. Vzdělanost a stav školství nebývají jen výsledkem pedagogické práce a více či méně pilných žáků, ale celkového stavu společnosti; vliv rodičů, státu a institucí je nezanedbatelný. Reforma ve Francii povede jen k tomu, že přestane platit, co platilo vždycky, že vzdělávat lidi, znamená vzdělávat občany, tvrdí většina francouzských učitelů. A většina intelektuálů je už dávno znepokojena skutečností, že vyučovací proces ustavičně zanedbává obecné znalosti, kulturu. Obecnými znalostmi můžete dnes oslňovat leda někde na párty, jinak nemají žádnou cenu, ironizuje reformní argumenty ne jeden univerzitní profesor. Dalším znepokojivým jevem je snaha vyloučit ze vzdělávacího procesu všecko obtížné, málo příjemné, disciplínu a respekt.

V dubnovém čísle měsíčníku *Le Monde diplomatique* ostře kritizuje připravovanou reformu spisovatel Pierre Jourde, který působí na univerzitě v Grenoblu:

Ustavičně omilaná autonomie vysokých škol, pojem à la mode, je v podstatě jen servilní systém; rektor univerzity disponuje všemi pravomocemi, nekontrolovaně, vládne nad pracovními úvazky i udílením kreditů; kraluje tak na svém dvoře, obklopen věrnými služebníky. Parita, svoboda se v prach obrací. Madame Pécresseová nás vrací

do nevolnictví. Autonomie je nutná, ale měla by především zavazovat studenty, zdůrazňuje Jourde a dodává: to je něco, co dnešní devatenáctiletí studenti naprosto postrádají; chodí k volbám, řídí vlastní auta, surfují po internetu, vyznají se v erotice, dovedou protestovat, ale na univerzitě jsou zcela nesamostatní. Ministryně se však o ně mateřsky postará, zavádí „l'enseignant référent“, pomocného učitele, ten bude studenty ochraňovat; utírat jim slzičky, nos, ukazovat, kde visí rozvrh. Už dávno je jasné, že nejoblíbenější odborník je zakřiknutý a nesamostatný. A my, až nám student pěkně nakreslí svého panáčka, mu dáme bonbon a diplom, konstatuje ironicky profesor Jourde. Zároveň doporučuje, aby paní ministryně zavedla i l'enseignement référent, pomocné vyučování.

Le Monde diplomatique však ostře kritizuje i hodnocení znalostí a udílení diplomů, když tvrdí, že dnes je cílem vysokoškolského studia vychovat jen *professionnels de la profession*, odborníky na odbornost; advokáta vyškolit na právo, učitele na pedagogickou vědu, matematika na matematiku – a dost. To, co přesahuje rámec oboru, je zbytečné. Humanitní vzdělání, obohacující studenta, valem se vytrácí. Cílem je vychovávat stroje, které budou bezchybně vykonávat své funkce; univerzity se tak promění ve výrobce hasáků na utahování šroubů. Konečně i způsob hodnocení nabytých znalostí, tzv. kapitalizace kreditů, perfektně vyjadřuje nový ideál vzdělanosti. *Zkouška není pěkná, brzy bude považována za urážku. Tak, proč nezavedeme systém, umožňující distribuci známek směřujících rovnou k získání diplomu?* ptá se Jourde a dodává: *Pécresseová chce rozdávat diplomy jako Ježíš chléb.* Reforma způsobí, že přečpané univerzity budou vyrábět diplomy. Ale proč

bychom nezavedli, aby vysokoškolský diplom dostal každý Francouz? Pěkně podle výběru. Je libo diplom matematických věd, práva, filosofie...? Bylo by to přece demokratické, ne? Nic jednoduššího neexistuje: ministryně nařídí, úředníci vykonají, uzavírá ironicky *Le Monde diplomatique*.

Nedávno mi ve Francii povídal syn mých známých, vysokoškolský student, že v Praze se mu nejvíce líbil most Svatého Karla; v přípravném kurzu pro cizince při UK, kde jsem krátce učila, situovali studenti konec středověku do sedmnáctého osmnáctého století, u Einsteina, Chopina, Corbusiera určili s obtížemi obor, ve kterém tyto se osobnosti proslavily, ale dobu, ve které žily, už jen hádali; u druhé světové války nebyli studenti schopni správně určit ani začátek, ani konec. A letos na jaře maturanti jednoho mimopražského gymnázia nebyli s to formulovat dojmy z četby, výstavy ani divadla; bez uzardění prohlášovali, že nejlepší kniha je Harry Potter. Všichni však svorně žádali, aby se dříve, než na něco vůbec odpoví, mohli mrknout na webovky, na blog, Google, Wikipédii, Seznam nebo alespoň na mobil...

Úvaha profesora Pierra Jourda nápadně koresponduje s přednáškou *Velká iluze českého školství*, kterou přednesl profesor Petr Piňha začátkem dubna na Univerzitě v Hradci Králové². Domnívá se, že liberalizace

školství byla neuvážená a bezbřehá, že jsme nekriticky přejímali vzory ze Západu a nebyli schopni vidět, že se nadšeně vrháme do něčeho, co se tam neosvědčilo. Další problém pak pan profesor vidí v tom, že se stále honosíme, jak děti učíme myslet, jak pečujeme o jejich kreativitu, a přitom se díváme svrchu na každého, kdo by chtěl nějaké vědomosti. Těch není zapotřebí, protože si je žák dovede najít na internetu. Jenže výsledkem je, že texty studentů se hemží nesmysly a chybami všeho druhu; žáci brouzdají po internetu a tonou v bezbřehém salátu (...). Univerzity, které se honosí, že vychovávají elitu, vychovávají ji okrajově, pokud vůbec; univerzity se pomalu stávají školami pro vyšší průměr, a ten stále klesá (...). V době pravidla peníze jdou za žákem, v době bulvarizace tisku, všeobecné povrchnosti a reklam, je těžké vytvářet kvalitní školu, uzavřel výstižně bývalý ministr školství profesor Petr Piňha.

Ladislava Chateau

¹ Text byl v jiné úpravě publikován v článku *Evropa hloupne. Konec konců*, 2008, č. 4. Časopis *Konec konců přestal od tohoto čísla vycházet*.

² Text přednášky je k dispozici v knihovně.

Výsledky bakalaureátů ve Francii

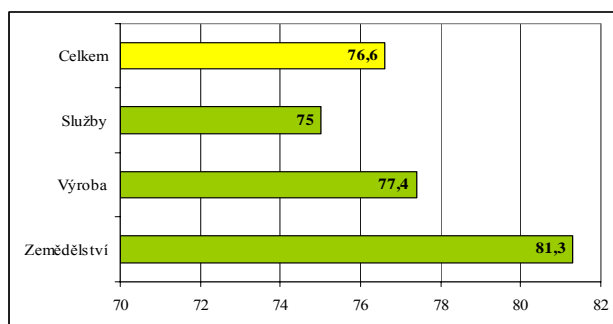
Francouzský bakalaureát je obdobou našeho vysvědčení o maturitní zkoušce. Na rozdíl od něj však existuje více druhů bakalaureátů, které se vyvíjely postupně od jeho zavedení v roce 1808.¹

K letošním zkouškám se přihlásilo 621 000 kandidátů, z nichž uspělo 517 000, tzn. že míra úspěšnosti byla 83,3 % (stejná jako v roce 2007) a bakalaureát získalo 63,4 % věkové skupiny.

U všeobecných bakalaureátů (*baccalauréat général*) se s výjimkou řady ES (*baccalauréat économique et social* – ekonomický a sociální bakalaureát) míra úspěšnosti nadále zvyšuje. 280 000 lyceistů složilo všeobecný bakalaureát, tj. 54 % všech bakalářů. Řada technologických bakalaureátů (*baccalauréat technologique*) se 135 500 držiteli (26 % bakalářů v roce 2008) dosáhla bezprecedentního pokroku a překročila laťku osmdesáti procent. O tento úspěch se zasloužila terciární sféra, zejména řada *bacs SMS* (*baccalauréat sciences médico-sociales* – bakalaureát zdravotnické a sociální nauky). Naopak u *bacs pros* (*baccalauréat professionnel* – profesní bakalaureát), s výjimkou zemědělských oborů (+1,5 %), klesla míra úspěšnosti o -1,7 % v oboru

služeb a o -1,3 % ve výrobních oborech. *Bac pro* získalo 102 000 žáků, tj. 20 % bakalářů v roce 2008. *Bac pro* letos úspěšně složilo 76,6 % žáků (77,9 % v roce 2007).

Výsledky v jednotlivých oborech *bac pro*

AK

¹ Viz 200 let *baccalauréatu* ve Francii. *Zpravodaj* 6/2008.

Pramen: Roulier, Anne. *Baccalauréat 2008 : 63,4 % d'une génération*. *Le Monde de l'éducation*, Septembre 2008, p. 6.

Možnosti vzdělávání po bakalareátu

Studie, kterou provedlo Ředitelství pro hodnocení, prognózy a výkon (*Direction de l'évaluation, de la prospective et de la performance - DEPP*), sledovala bakaláře od roku 2002, kdy získali *bac*, až do roku 2007, který znamenal konec studia pro téměř všechny tyto mladé lidi.

Čísla jsou poučná. Jestliže se polovina bakalářů z roku 2002 (51 %) zapsala do univerzitních kurzů: 1. ročníku licenciátu, Univerzitního technologického ústavu (*Institut universitaire de technologie - IUT*) nebo studia lékařství a farmacie na univerzitách, po pěti letech získala licenciát (*licence*)¹ jen polovina z nich, 39 % během tří let a 12 % za čtyři roky. V prvním ročníku se čtvrtina studentů přeorientovala nebo opustila studium. Podíl těchto studentů se ve 2. ročníku zvýšil na třetinu.

Pohroma je ještě křiklavější, když zkoumáme profesní bakaláře (*bac pro*), kteří nezískali licenciát. Po pěti letech 83 % z nich ukončilo studium bez vysokoškolského diplomu.

Plán pro zajištění větší úspěšnosti v získávání licenciátů předložila začátkem roku 2008 ministryně vysokého školství a výzkumu. Úkolem plánu je zastavit tuto nepříznivou bilanci. Ministryně očekává, že rozpočet ve výši 730 miliónů eur (na léta 2008-2012) umožní lépe vést studenty, zlepšovat dostupnost služeb orientace a

reorientace, znovu zvážit kratší profesionalizační cesty a hlavně renovovat licenciát. Tři roky, které vedou k jeho dosažení, budou dovolovat mladým lidem absolvujícím studium integraci do světa práce: 1. ročník – *základ*, bude víceoborový a zaručí studentům osvojení základních znalostí; druhý ročník – *konsolidace* znalostí nabytých v prvním ročníku, umožní vstoupit do oborové specializace; třetí ročník – *specializace* umožní studentům dokončit záměr projektu studia a přenést si jej s sebou do praxe v profesionálním prostředí.

AK

¹*Licence (ISCED 5) – hodnost udílená studentům, kteří složili závěrečné zkoušky při ukončení prvního ročníku druhého cyklu univerzitního studia otevřeného tém, kdo již získali diplôme d'études universitaires générales. (Eurydice)*

Pramen: Roulier, Anne. L'après-bac, un challenge pour Valérie Pécresse. Le Monde de l'éducation, Octobre 2008, p. 6.

K utváření učebního a pracovního prostředí orientovaného na jednání

Utváření učebního a pracovní prostředí orientovaného na jednání pro řemeslně technickou profesní přípravu bylo dosud z hlediska organizace učení, odborné didaktiky a architektury opomíjeno. Přitom experimenty prováděné v psychologii učení již od 60. let dokládají, jaký vliv má prostředí na učební proces. Tyto poznatky se opět dostávají do zorného pole odborné didaktiky zvláště z hlediska orientace na jednání. Profesní učení a práce orientované na jednání probíhají v konkrétních prostorových prostředích a situacích, v nichž má být učení podněcováno a podporováno zvenčí. Školní prostor jako učební a pracovní prostředí orientované na jednání představuje zdroj motivace a získávání znalostí a nabývání profesních kompetencí prací.

Předpoklady a pojetí utváření školních prostor orientovaných na jednání

Školní prostory jsou součástí organizačního rámce, ve kterém má být učňům, kromě restriktivních (učebních) podmínek v běžné výrobě, umožněno plánovité učení.

Školní prostory mohou jako učební a pracovní prostředí zároveň podporovat procesy osvojování orientované na jednání, které jsou ve velkém rozsahu řízeny

samotnými žáky. Samostatnost jednání přitom směřuje k rozvíjení vlastní iniciativy a vnitřní motivace za předpokladu, že se v tomto prostředí konkretizují volně volitelné učební a pracovní nabídky spočívající na jednání, jejichž prostřednictvím žáci mohou utvářet *své* akční volné prostory dle individuálních zájmů a dovedností.

Je jasné, že u školních prostorů musejí být nejdříve splněny základní požadavky, mj. na velikost, osvětlení,

akustiku a vybavení, které zajišťují učení a práci zaměřené na žáky a orientované na jednání. Dále je nezbytné, aby byla k dispozici učební média a pracovní materiály pro informační rešerše, zpracovávání zakázek a

prezentaci výsledků, volně přístupná všem žákům. Žáci využívají těchto nabídek k tomu, aby si vyzkoušeli způsoby jednání specifické pro zakázky a realizovali své představy a nápady.

Hodnocení třídních prostor – učební a pracovní úkoly

Fáze	Průběh	Akční forma/média
► <i>Vysvětlení výchozí situace</i>	Prostor třídy se má zrenovovat. Diskuse při výuce objasní podmínky a vede k pracovní zakázce proměření prostoru třídy. Již zde se rýsují důležité body určující jednání a stanovení cíle úkolu.	Diskuse při vyučování za podpory médií Beamer, počítačová prezentace
► <i>Intuitivní fáze / informování</i>	Žáci se orientují v podkladech pomocí pracovního listu, kladou otázky a intuitivně se blíží k zadání úkolů. Poznávají obsah problému pracovní zakázky.	Skupinová práce Pracovní list, informační podklady, fólie
► <i>Plánování</i>	Žáci sestavují průběh úkolu proměřování. K tomu rovněž patří dokumentace, např. tabulka a rozdělení úkolů v týmu. V průběhu této fáze se vyučující drží v pozadí jako poradce.	Skupinová práce Pracovní list, informační podklady, fólie, popř. skicovací papír
► <i>Provádění</i>	Pracovní týmy zjišťují požadované prostorové a detailní míry podle pořadí kroků, které si stanovili. Poté provádějí výpočty a dokumentují je ve formě, kterou si zvolili.	Skupinová práce Fólie, pracovní projektor
► <i>Kontrolování / hodnocení</i>	Pracovní výsledky se představují plénu třídy na pracovním projektoru a vyslovuje se konstruktivní kritika. Posuzuje se hlavně odůvodnění předkládaného řešení. Vyučující zaujímá funkci moderátora.	Prezentace prostřednictvím žáků Pracovní projektor, fólie
► <i>Reflexe</i>	Probíhá komplexní reflexe výsledků práce a výsledků hodnocení a je-li to možné, aplikují se na jiné příklady. Vyvozují se zevšeobecnující závěry. Hodinu uzavírá výhled na domácí úkol s tím související.	Partnerská nebo samostatná práce Beamer / fólie, pracovní list

Většinou podceňovaný potenciál však poskytuje školní prostor sám o sobě, neboť se může ve svých detailech využívat z hlediska odborné didaktiky, což v neposlední řadě platí pro profesní přípravu orientovanou na jednání v oblastech vnitřní výstavby, stavby objektů nebo instalace budov. To se může týkat zhruba již zařazení stěnových, stropních a podlahových stavebních dílů (včetně dveří a oken) ve školním prostoru do výuky. Také vybavení nábytkem a instalovaná prostorová technika (osvětlení, elektrické rozvody aj.) může svojí očividnou příbuzností s obsahy odborné práce a techniky reprezentovat autentické a profesně blízké učební a pracovní prostředí. Transformováno pomocí odborné didaktiky to může samo generovat učební obsah nebo učební médium, při vhodných zadáních úkolů provokovat učební očekávání u učňů a vést je k myšlenkové konfrontaci s učebními předměty.

Předpokladem pro to jsou autentická zadání úkolů a učební situace spojené s profesí, které dovolují vysokou identifikaci se zadáním úkolů. Jak dalece může být žákům umožněno získat profesní kvalifikace a kompetence, to závisí na dostupných učebních nabídkách i akčních volných prostorách, v nichž řídí svůj způsob zpra-

cování dle vlastních představ. Jednoduše proveditelný učební a pracovní úkol, který tyto požadavky sleduje a využívá vyučovací prostor jako učební a pracovní prostředí orientované na jednání, ukazuje tabulka.

Didaktická hlediska pro školní prostory uzpůsobené pro orientaci na jednání

Školní či vyučovací prostor nepředstavuje vzhledem k popsaným možnostem žádný neměnitelný, zadaný učební předpoklad. Jeho utváření jako učebního a pracovního prostředí orientovaného na jednání a jako učebního média se musí dnes při plánování procesů profesní přípravy respektovat jako rozhodující výukový faktor ve vzájemné závislosti na cílech, obsazích, médiích a postupech zprostředkování. Školní a vyučovací prostory se dají využívat jako výnosná možnost pro utváření výuky a mohou podporovat učně při získávání profesních dovedností a kompetencí.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Mersch, Franz Ferdinand. Zur Gestaltung einer handlungsorientierten Lern-und Arbeitsumgebung. Berufsbildung, 2006, Nr. 100/101, S. 22-23.

Duální profesní příprava v Německu

Zachráni duální profesní přípravu – i před jejími reformami? Počet nově evidovaných učebních poměrů v roce 2006 stoupl více než v předchozích letech. Konjunkturu zažívá nejen vzdělávání, ale také reformní návrhy týkající se duální profesní přípravy. Existují dokumenty Spolkového sdružení svazů německých zaměstnavatelů (*Nové struktury v duálním vzdělávání*), Sněmu německé průmyslové a obchodní komory (*Utvářet profesní přípravu s jistou budoucností*) a Kuratoria německého hospodářství pro odborné vzdělávání (*Více flexibility, prostupnosti, vztahu k praxi – nové impulsy pro profesní přípravu*). Z pověření Spolkového ministerstva školství a výzkumu vzniklo dílo s názvem *Flexibilní způsoby vzdělávání v profesní přípravě*. Další budou jistě následovat. Všechny mají společné krédo: **Moduly, také nazývané vzdělávací stavební kameny (*Ausbildungsbausteine*), jsou považovány za vzdělávání budoucnosti.**

Symptomový poker

Na trhu možností pro reformu duální profesní přípravy je nejvíce matoucí to, že se vždy diskutuje o dvou úrovních zároveň:

- Jakou strukturu by měla mít duální profesní příprava?
- Kdo je k čemu kompetentní?

Kdo tuto jednoduchou a zřejmou skutečnost nerespektuje, má sotva šanci aktuální reformní poker pochopit. Neboť diskuse o první otázce se odehrává veřejně, diskuse o druhé otázce převážně mezi řádky. Nic nepůsobí na veřejnost účinněji než šlechetné motivy, jako vzdělávání mladých lidí nebo záchrana Německa před nouzovým stavem ve vzdělávání. A sotva je nějaká otázka vhodnější, když chceme proniknout k jádru věci, než *cui bonno*?

To, že jsou v zákulisí v akci školení a zkušené lobbisté, je v principu zcela v pořádku. Následující připomínky nejsou žádným řečením proti lobbismu. Jsou pouze agitováním pro střízlivé pozorování obsahů a struktur, ve kterých dochází k rozhodnutím. Diskusi mohou vést jen ti lobbisté, kteří zastupují nebo mají přehled o odvětví nebo regionu ne jen o jednom podniku. V zákulisí se však odehrávají boje o dělbu moci mezi jednotlivými hospodářskými organizacemi, mezi nimi a odbory, uvnitř mezi odbory a spolkovými a zemskými organizacemi všech zúčastněných hráčů. Již tady vznikají zajímavé koalice. Dále existují zájmy ministerstev kultu 16 spolkových zemí a kvetoucí krajina poskytovatelů, kteří se z pověření Spolkové agentury práce, zemí, obcí a zemských krajů a v kombinaci lásky k člověku a smyslu pro obchod starají o slabé a znevýhodněné na trhu. Přání politiků vyhrát příští volby hraje přinejmenším stejně důležitou roli jako otázka, jak mladistvým poskytovat nejlepší kvalifikaci.

Kdo chce pochopit to, proč debata o modularizaci podnikového vzdělávání do jednotlivých volitelných a povinných stavebních kamenů náhle opět ožívá nebo

sarkasticky řečeno, od přestávky na začátku tohoto desetiletí nyní opět vesele oslavuje původní stav, měl by si uvědomit, že dobrých 1,5 mil. učebních smluv je spravováno komorami a podléhá jejich zkouškám. To je nejen mocenský faktor v diskusi, nýbrž také trumf v programu komor, který zajišťuje jejich existenci veřejnoprávních míst podle zákona o odborném vzdělávání. Ty by se nechtěly nechat *deregulovat*, nýbrž chtějí pevné a zajištěné struktury, které se dají jednotně spravovat. Průběh času však produkuje silný protivítr: Všechny tendence k redukování nákladů na zkoušky, vytváření nových kompetencí nebo snižování počtu profesí na několik skutečně relevantních podstatných profesí bezpodmínečně neposiluje pozici komor vůči Komisi EU, která již položila otázku, zda je povinné členství v komorách slučitelné s právem EU.

Kolem trhu?

Žhavost diskuse je mimo jiné dobrým indikátorem toho, že se koláč, který se dělí, zmenšuje. Duální profesní příprava se zkouškou organizovanou komorou již dávno není jediným modelem duální profesní přípravy v podniku. Řemeslné hospodářství je již několik let zticha, pokud jde o novu definici a uzpůsobování *vzdělávání* v praxi. Ještě rychleji než duální profesní příprava rostou formy podnikového vzdělávání, které se orientují podle odvětvových a podnikových standardů a základní vzdělávání a další vzdělávání čile rozkrajují jedno přes druhé na kostky. To nemusí být na úkor kvality, neboť certifikace – podle které také norma – plní stejný účel jako zákony a nařízení, a kromě toho je blíže skutečné potřebě. Formování budoucího obrazu podnikového vzdělávání ještě více ovlivňuje současný rychlý rozvoj duálních studijních oborů s bakalářským diplomem. Velké podniky již dávno přišly na to, že s profesními akademii (*Berufsakademie*), odbornými vysokými školami (*Fachhochschule*), univerzitami nebo obchodními školami (*Business school*) mohou za jeden

až dva roky vytvořit zajímavé kvalifikační modely odpovídající potřebě, které během tří let připraví vysoce motivované dorůstající síly. A to bez sociálních partnerů, bez zápasu svazů zaměstnavatelů a odborů o vysoce komplexní učební osnovy s konsensuálními výsledky, které neodpovídají potřebě praxe. Středně velká hospodářská sféra přitom ještě nenaskočila správně do vlaku, protože podniky musejí nejdříve vytvořit společně s jednotlivými poskytovateli duálních studijních oborů modely. Tento proces se však dostává do pohybu s pomocí velkých podniků. Společné systémy zajišťující kvalitu velkých i malých, například výrobců s dodavateli, ukazují, jak se má postupovat, aby se stanovily společné standardy spojené s praxí.

Kdo tedy předkládá nové modely podnikového vzdělávání nebo reformní modely duální profesní přípravy podle zákona o odborném vzdělávání a řádu pro řemesla, měl by mít tento vývoj na zřeteli. Klasickému duálnímu vzdělávání vznikla konkurence.

Podle zkušenosti trvá dva až tři roky, než začátečník v profesi poprvé vyzkouší svou zručnost v praxi. To platí na terciární úrovni a na úrovni odborného dělníka. V rámci zákona o odborném vzdělávání vznikly více či méně modulární nebo flexibilní profily povolání s otevřenými obsahy, které jsou členěny podle odborných směrů nebo těžišť činností. Nepravé stupňovité vzdělávání skýtá další zajímavé možnosti řešení, jak to dokazuje obor *call center* s novými profesemi pro dialogový marketing. Poskytování kvalifikací v tomto časovém horizontu funguje nejlépe, když se neřídí podle nařízení. Trh žije příliš rychle na to, aby se mohl správně s modularizovanými profily povolání.

Vyslovuje-li se někdo v konceptu pro flexibilitu, nemusí v něm být flexibilita bezpodmínečně obsažena. Provádí-li někdo modularizaci ve veřejnoprávně řízeném systému, zvyšuje správní a zkušební náklady a

zároveň redukuje prostor pro utváření vzdělávání, protože může pracovat jen s předem připravenými moduly. Nakonec to celé má mít pečeť veřejnoprávního absolutoria. Přitom zůstává stranou, zda k tomu dochází prostřednictvím obsažné závěrečné zkoušky, nebo zda člověk zvolí rozvrstvení, kde je vlastní zkouška *zbavena balastu* předtím certifikovaných částí vzdělávání. Certifikace ve veřejnoprávním rámci znamená rovněž regulaci. Neboť kdo akredituje certifikátory a podle jakého standardu? Tedy opět: *cui bono?*

Reforma a nová strukturalizace podnikového vzdělávání je již v plném chodu. Trh si vytváří vlastní struktury. Praxe předešla reformu duálního odborného vzdělávání a projevuje flexibilitu v objíždění normativně řízeného nebo tam, kde je nutné šikovně se zařadit. Ten, kdo tuto novou strukturu přímo na trhu, a tudíž přímo v podnikovém personálním rozvoji, nezahrne do diskuse na prvním místě, klasickou duální profesní přípravu izoluje a na dlouhou dobu ji připravuje o půdu pod nohama. Potřebujeme méně reformní diskuse na papíře a v systémových mezích, potřebujeme však strukturální reformu v hlavách. Jakmile si to člověk uvědomí, je věc mnohem jednodušší. V podnicích je nutné evidovat potřebu a *organizovat*. Takto se dá budoucnost duální profesní přípravy zajistit trvale. To však funguje pouze ve struktuře, která integruje národní a mezinárodní vývoj na trhu vzdělávání a v personálním rozvoji. Jinak by se celý systém mohl odevzdat okamžitě do rukou Spolkové agentury práce.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Venema, Charlotte. Rettet die duale Berufsausbildung – auch vor ihren Reformern. Wirtschaft und Berufserziehung, 2006, Nr. 12, S. 4-5.

Červená, modrá a černá proti rakovině

Ovoce a zelenina tmavých barev (ředkvičky, borůvky, baklažány, červené hroznové víno, ostružiny...) má podle zjištění amerických vědců protirakovinné účinky.

Výzkumní pracovníci Ohijské univerzity odhalili, že tmavé pigmenty, nazývané antokyany mají protirakovinné vlastnosti, zejména u rakoviny střev. Antokyan je během trávení na rozdíl od jiných substancí špatně absorbován krevním systémem. Při další cestě zažívacím traktem je však absorbován tkáněmi tenkého a tlustého střeva. Vědci se domnívají, že tato absorpce, jejíž mechanismus je dosud nejasný, činí konzumaci

tmavého ovoce a zeleniny tak prospěšnou. Fakta získaná z experimentů s lidskými buňkami a s krysami prokazují, že antokyan může zastavit, nebo dokonce zničit vývoj rakovinných buněk.

AK

*Pramen: Cancer: put colour on your plate. research*eu, 2007, December, No. 54, p. 5. <http://ec.europa.eu/research/research-eu>*

Úspěch absolventů na trhu práce jako měřítko kvality vzdělání

Kritériem kvality vzdělání je úspěch absolventů na trhu práce. K posuzování profesní integrace však nestačí sledovat samotnou dobu ukončení vzdělávání nebo zařazení do výdělečné činnosti. Rozhodující je vývoj v prvních letech v profesi. Spolkový ústav odborného vzdělávání po dobu tří let sledoval profesní vývoj absolventů duální profesní přípravy a porovnával ho na základě sekvenční analýzy modelů. Zohledněny byly také výdělečné formy zaměstnání s prekérním potenciálem. Článek představuje vybrané výsledky a ukazuje výzkumná deziderata.

Až do nedávné minulosti se relativně nízká míra nezaměstnanosti mladých lidí pokládala za ukazatel vysoké kvality duálního systému vzdělávání. Argumentace se zdála logická, neboť ve většině ostatních evropských států byla nezaměstnanost mladých lidí relativně vysoká, zatímco v Německu i v dalších zemích, jako jsou Dánsko a Rakousko, kde je duální podíl ve vzdělávacím systému zastoupen silně, byla velice nízká.

Ukazuje se však, že od poloviny devadesátých let v Německu nezaměstnanost u věkové skupiny pod 25 let značně stoupá. To potvrzují také statistiky ze zpráv o odborném vzdělávání z let 1999-2006 v oddílu *Přechod ze vzdělávání do zaměstnání*. Nezaměstnanost v bezprostřední návaznosti na duální profesní přípravu dosahovala koncem devadesátých let cca 25 %, v roce 2004 tato kvóta představovala již téměř 40 %. Znamená to, že kvalita duálního vzdělávacího systému klesá?

Pouhé sledování nezaměstnanosti po ukončení profesní přípravy nemůže být dostatečně vypovídající k tomu, aby se otázka kvality vzdělávání v Německu dala adekvátně zodpovědět na základě úspěšnosti absolventů na trhu práce. Význam má také vývoj v prvních letech v profesi a druh přijatých zaměstnání.

Ukazatele úspěšného vstupu do profese

Za ukazatel úspěšného vstupu mladých lidí do profese stále ještě platí sociální představy o *normálním pracovním poměru*; nehledě na absolutní pokles těchto pracovních poměrů od osmdesátých let. Nejsou-li tyto standardy splněny, jedná se o zaměstnání s *prekérním potenciálem*. Platí to nezávisle na tom, zda sami dotyční hodnotí své zaměstnání jako *prekérní*, nebo ne. Zaměstnání s platem ve výši 400 eur se může využívat pouze k vylepšení rodinného příjmu a dotyčná osoba jej může považovat za úplně *normální*. Při případném rozchodu s partnerem by se prekérní potenciál tohoto zaměstnání rozvinul. To, zda se prekérní potenciál zaměstnání skutečně zrealizuje, tudíž vyplyne teprve z komplexnosti životních poměrů a možností rozvoje osoby. Dá se však očekávat, že výdělečná činnost s prekérním potenciálem

právě na začátku profesního vývoje povede ke stigmatizaci u budoucích zaměstnavatelů a k dalšímu znevýhodnění s tím souvisejícím. Výskyt zaměstnání s prekérním potenciálem ve vstupní fázi do profese by se proto měl zohledňovat při hodnocení úspěchu při nástupu do profese.

To, zda a v jaké míře se profesní vývoj ve vstupní fázi, který se často skládá z řady kvalitativně různých výdělečných stavů, zařadí jako prekérní, vyplyne především z kumulování popřípadě trvání stavů v zaměstnání s prekérním potenciálem a v nevýdělečné činnosti. Přitom má také význam to, jaká tendence se při různých příležitostech ve vstupní fázi do profese ukáže, zda se například odborná síla ze *zóny prekérnosti* dostane.

Analýza vývoje mladých odborných sil na 2. prahu

Ve výzkumu dosud chybějí studie týkající se mladších věkových skupin, které by zahrnovaly absolventy všech profesí duální přípravy z celého Německa a které by analyzovaly profesní vývoj po ukončení profesní přípravy po několik let a podle různých kritérií. S nedávno uzavřeným záměrem *Přechody a profesní vývoj mladých odborných sil na druhém prahu* zahájil Spolkový ústav odborného vzdělávání takovýto diferencovaný průzkum vývoje vstupů do profese u absolventů profesní přípravy. Jako databáze slouží Regionální rejstřík (*Regional-File*) namátkových vzorků zaměstnaných (IABS-RO1) Institutu pro výzkum trhu práce a povolání Spolkové agentury práce (IAB) nově zveřejňovaný v letech 2004/2005 v aktualizované a zlepšené formě. Byly vypracovány vzory úspěšného/neúspěšného vývoje u věkové skupiny mladých absolventů z duální profesní přípravy při přechodu ze vzdělávání do výdělečné činnosti. Pro průzkumy byla vybraná skupina absolventů z roku 1998, jejichž profesní vývoj se mohl sledovat pomocí tohoto velice obsažného a srovnatelně aktuálního datového souboru po dobu tří let. V datovém souboru bylo identifikováno 3230 absolventů duální profesní přípravy, analyzovaly se procesy vstupu do profese a společně se porovnávaly.

Standardy normálního pracovního poměru

- neomezená pracovní smlouva, která umožňuje jistotu profesního plánování;
- model pracovní doby orientovaný podle zaměstnání na plný úvazek;
- stabilní plat, především podle pracovní doby a profesního statutu;
- určitá úroveň sociálního zajištění podle pracovního práva.

Datový soubor obsahuje přesné denní údaje o zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Také umožňuje identifikaci určitých forem zaměstnání s překérním potenciálem podle výše uvedené definice. Jsou to:

- Práce na částečný úvazek s pojištěním v nezaměstnanosti;
- Práce na plný úvazek jako *neodborná síla* (tj. nekvalifikovaná činnost),
- Práce na částečný úvazek bez pojištění v nezaměstnanosti/malé zaměstnání.

Zaměstnání na dobu určitou v datovém souboru není zvláště vykázáno. Na ně mohou poukazovat četná přerušení nebo změny výdělečné činnosti. Kromě toho je pravděpodobně jejich podíl větší v nekvalifikovaných činnostech. Aspekt stabilního platu, který by měl být přiměřený podle pracovní doby a profesního statutu, v záměru zohledněn nebyl, protože by adekvátní zpracování datového souboru překročilo objem záměru.

Rozsah výdělečných stavů po ukončení profesní přípravy

První přehled o rozsahu a vývoji výdělečných stavů po profesní přípravě poskytuje analýza těchto stavů v různé době: měsíc po ukončení profesní přípravy, popřípadě jeden, dva a tři roky potom.

Překvapující je, že se v prvních třech letech nekonso-lidovala kvóta osob, které byly zaměstnány jako odborné síly na plný úvazek. Ve skutečnosti se v namátkovém vzorku nachází od prvního roku po ukončení méně odborných sil na plný úvazek (69-70 %) než měsíc po ukončení (73,1 %) – viz tabulka. Kvóta nezaměstnaných v prvním roce po ukončení značně klesá. Jestliže nezaměstnanost měsíc po ukončení profesní přípravy, kdy se zřejmě jedná o nezaměstnanost uchazečů o práci, dosahuje ještě 11,9 %, kvóta nezaměstnaných zůstává jeden, dva, tři roky poté relativně stabilní, zhruba pouhých 3,5 %. Tento vývoj ovšem probíhá ve východním a západním Německu rozdílně. Zatímco kvóta nezaměstnaných na Západě od prvního roku po profesní přípravě zůstává na nízké úrovni relativně

konstantní (z 2,8 na 2,6 %), na Východě v tomto období stoupá ze 6,2 na 8,4 %.

Průběh zaměstnanosti do tří let po absolvování, v %

Stav na trhu práce	měsíc 1998	1 rok 1999	2 roky 2000	3 roky 2001
Odborná síla na plný úvazek	73,1	69,6	70,0	69,0
Neodborná síla na plný úvazek	3,7	4,1	5,0	5,7
Částečný úvazek s pojištěním v nezaměstnanosti	2,3	2,6	2,3	2,6
Částečný úvazek bez pojištění v nezaměstnanosti / malé zaměstnání	0,2	1,4	2,0	2,0
Nezaměstnanost	11,9	3,4	3,6	3,7
Chybějící hlášení	5,6	17,0	15,9	16,3

Dále se ukazuje nápadný vzestup podílu nehlášených z 5,6 % bezprostředně po ukončení profesní přípravy na více než 15 % v následujících letech. Mezi nehlášenými se nachází pravděpodobně vysoký podíl těch, kdo jsou ve výkonu vojenské a civilní služby. To ovšem nemůže být hlavní příčinou tendence klesajícího podílu odborných sil pracujících na plný úvazek v prvních třech letech po ukončení profesní přípravy, protože kdyby své zaměstnání s povinností placení pojištění při dále běžící pracovní smlouvě pouze přerušily, tak by byly vedeny dále jako výdělečně činné.

Také se ukazuje, že kvóta překérně zaměstnaných, zvláště se zaměstnáním na plný úvazek jako neodborné síly a s prací na částečný úvazek bez pojištění v nezaměstnanosti, popřípadě s malým zaměstnáním, v době od ukončení v roce 1998 až do konce zkoumaného období 2001 vzrostla. Tyto formy zaměstnání jsou podstatně více rozšířeny v západním než ve východním Německu. Podíl pracujících na plný úvazek jako neodborná síla v západním Německu stoupá z 3,9 na 6,2 %, na Východě z 2,4 na 3,7 %. Zaměstnání na částečný úvazek bez pojištění v nezaměstnanosti (popřípadě osoby s malým zaměstnáním) představují bezprostředně po ukončení ve starých i v nových zemích pouze velmi malý podíl (Západ: 0,3 % – Východ: 0,2 %). Ten po třech letech v západním Německu stoupá na více než 2 %, ve východním Německu na dobré 1 %. Zatímco na Východě Německa je tedy kvóta nezaměstnaných mezi absolventy značně vyšší než na Západě, podíl překérně zaměstnaných je vyšší na Západě.

Srovnání vývoje výdělků pomocí sekvenční analýzy modelů

V sociálních vědách existuje poměrně nová metoda převzatá z přírodních věd a vyzkoušená ve výzkumu průběhu života – sekvenční analýza vzorů, popřípadě *optimal-matching-technik*. Ta umožňuje nesledovat jed-

notlivé profesní vývoje jen v určitých vybraných časových bodech, nýbrž je také spolu srovnávat. Touto metodou lze vypočítat podobnost nebo nepodobnost životního vývoje nebo sekvencí událostí. Současně se zaměřuje jak na výskyt určitých stavů, tak i na jejich dobu trvání a střídání mezi různými stavy. Profesní vývoje pak mohou být na základě podobnosti shrnuty do klastrů.

Šest klastrů podobných profesních vývojů

Profesní vývoje absolventů profesní přípravy od roku 1998 byly tímto způsobem řazené podle podobnosti a shrnuty do šesti klastrů se srovnatelně podobnými vzory vývoje.

V prvním a největším klastru dominuje jednoznačně kvalifikované zaměstnání na plný úvazek, odpovídající tzv. *normální biografii*. Zde se nachází téměř polovina všech absolventů (46,6 %).

Případy s *normální biografii* by se daly najít možná také ve druhém klastru, který je s 9,7 % případů nejmenší ze všech. Zde vzory vývoje ukazují především na začátku výdělečné činnosti vysoký podíl nehlášených osob a zčásti také nezaměstnanost nebo zaměstnání na částečný úvazek. Převážná část případů se ale na konci tříletého období sledování nachází opět v pracovním poměru na plný úvazek jako odborná síla. To může znamenat zpožděný, ale přesto úspěšný vstup do profese.

Ve třetím klastru, který obsahuje 10,7 % případů, sice dominují fáze výdělečné činnosti v pozici odborné síly na plný úvazek, ale ukazují se značná přerušování. Delší fáze nezaměstnanosti s ucházením o zaměstnání částečně přecházejí v kontinuální *normální pracovní poměr*. Jiní se po dlouhé fázi v pozici odborné síly na plný úvazek stávají nezaměstnanými. Přínejmenším existují ohraničené fáze nezaměstnanosti a prekérního zaměstnání.

Vysoký potenciál prekérnosti v profesním vývoji naproti tomu vykazuje vývoj ve čtvrtém klastru. Obsahuje 10 % případů a nápadně často se vyskytuje práce v pozici neodborné síly v činnosti na plný úvazek a zaměstnání na částečný úvazek. Právě první podskupina poukazuje na vysoký potenciál prekérnosti ve fázi vstupu do profese. Většina osob z tohoto klastru je také občas nezaměstnaná.

Pátý klaster, s 13,2 % druhý největší, představují osoby, které se po krátké pracovní fázi v pozici odborné síly trávající šest až dvanáct měsíců stanou buď nezaměstnanými, nebo přijmou zaměstnání s prekérním potenciálem, nebo již nejsou hlášeny. Dále jsou to absolventi, jejichž setrvání v kvalifikovaném zaměstnání je často na delší dobu přerušováno.

V šestém klastru s téměř 9,8 % případů je nápadná převaha stavu *chybějící hlášení*, tj. osoby nejsou hlášeny

ani jako zaměstnaní v nějaké formě, ani jako příjemci dávek od Spolkové agentury práce, a na rozdíl od druhého klastru téměř po celé období výzkumu, především ve druhém a třetím roce. Teprve pomocí podrobnější revize se ukazuje, jak dalece profesní vývoje zde zahrnuté obsahují překerní potenciál.

Předběžná bilance a výhled

Výsledky dokládají tvrzení uváděné na začátku, že pouhé sledování kvót nezaměstnaných po ukončení profesní přípravy nestačí na to, aby otázka kvality vzdělávání byla náležitě zodpovězena. Např. se ukázalo, že dokonce osoby, které bezprostředně po ukončení profesní přípravy nastoupily do zaměstnání na plný úvazek jako odborné síly, se po půl roce až po roce stanou nezaměstnanými nebo skončí v prekérním zaměstnání (část klastru 5). Možný je též obrácený vývoj, jak ukazují klastery 2 a 3. Kromě toho existují velmi rozdílné vzory vývoje s částečně silným prekérním potenciálem. Jak zařazování do jednotlivých klastrů, tak i jejich velikost je však třeba považovat ještě za předběžné.

K diferencovanějšímu zachycení výše uvedených stavů, které se mohou ve vývoji výdělečné činnosti vyskytovat, má dojít v novém výzkumném projektu tak, aby se daly lépe analyzovat zaměstnanecké poměry s prekérním potenciálem. Dojde k diferenciaci podle výše příjmu, takže bude možné identifikovat i práci v sektoru nízkých mezd, která v sobě nese vysoce prekérní potenciál. Příčiny nenahlášených stavů budou předmětem budoucích analýz a odhadů pravděpodobnosti.

Klastery, které je třeba znovu vytvořit, by dále měly být analyzovány podle sociálně ekonomických parametrů, např. podle pohlaví, regionu, odvětví, a měly by se porovnávat skupiny s potížemi při přechodu do výdělečné činnosti s úspěšnými skupinami. Pro srovnání by se měla zkoumat skupina mladších absolventů, jakmile bude k dispozici v aktuální formě Regionální námkový vzorek IAB. Výpovědi o kvalitě duálního vzdělávacího systému lze dělat teprve pomocí srovnání s absolventy z neduálního vzdělávání, pro které se ve výzkumném projektu mají využívat doplňující datové soubory. Tím se umožní, aby pro politiku odborného vzdělávání a politiku trhu práce na národní a regionální úrovni byly k dispozici diferencované informace o kvalitě profesní přípravy v Německu, a tím vědecky fundovaný základ pro další řídicí rozhodování.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Dorau, Falf und Höhns, Gabriela. Erfolg der Absolventen auf dem Arbeitsmarkt als Maßstab für die Qualität der Ausbildung. Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, 2006, Nr. 6, S. 24-27.

Deset nových profilů povolání

Moderní učební obory jsou důležitým předpokladem pro atraktivitu duální profesní přípravy u podniků a absolventů škol. 1. srpna 2007 vstoupilo v platnost deset nových, popřípadě nově zařazených profesí. Upozorňují na to poukazují špičkové svazy hospodářství, které jsou organizovány v kuratoriu Německého hospodářství pro odborné vzdělávání, na začátku nového školního roku.

Nové / modernizované učební obory	
<ul style="list-style-type: none">▪ Odborná síla v pohřebnictví▪ Sládek▪ Odborná síla pro práce při ochraně dřeva a staveb (nová profese)▪ Pracovník v ochraně dřeva a staveb▪ Matematicko-technický softwarový vývojář (nová profese)▪ Mechatronik chladicí techniky (nová profese)▪ Mediální tvůrce pro digitální média a tisk▪ Zkoušeč textilních produktů▪ Sportovní odborník (nová profese)▪ Odborný pracovník ve sportovních a fitness centrech	<ul style="list-style-type: none">▪ Bestattungsfachkraft▪ Brauer <i>und</i> Mälzer▪ Fachkraft für Holz- und Bautenschutzarbeiten (<i>neuer Beruf</i>)▪ Holz- und Bautenschützer (<i>neuer Beruf</i>)▪ Mathematisch-technische Softwareentwickler (<i>neuer Beruf</i>)▪ Mechatroniker für Kältetechnik (<i>neuer Beruf</i>)▪ Mediengestalter <i>Digital und Print</i>▪ Produktprüfer <i>Textil</i>▪ Sportfachmann (<i>neuer Beruf</i>)▪ Sport- und Fitnesskaufman

Na rostoucí potřebu přírodovědně vzdělaných odborných sil reaguje nový celonárodní učební řád matematicko-technický softwarový vývojář, který nahrazuje dosavadního matematicko-technického asistenta. Zvláště zajímavá je pro maturanty nabídka Odborné vysoké školy v Cáchách, kde se kombinuje vzdělávání s doprovodným studijním bakalářským oborem v přírodovědném programování (*Scientific Programming*). Modernizovaná profesní příprava mediálního tvůrce pro digitální média a tisk reaguje na rostoucí význam výtvarných prvků.

S profesí sportovní odborník se nyní nabízejí nové možnosti vzdělávání pro provozování sportovních činností, tréninků a soutěží sportovních spolků a svazů a sportovních a fitness studií. Vzdělávání se liší od vzdělávání modernizovaných sportovních a fitness obchodníků především tím, že tam je méně obchodních prvků a naopak je v učebním plánu více odborné přípravy zabývající se tréninkem a soutěžími.

Německá pivovarnická tradice je celosvětově proslulá. Klasická pivovarnická profese sládky se však značně změnila. Jeho práci stále více určují provozně technické postupy, které vyžadují značnou míru technického myšlení. V novém vzdělávání se také projevují trendy k výrobě piv s nízkým obsahem alkoholu a bez obsahu alkoholu a míchaných pivních nápojů.

Údržba a opravy existujících stavebních materiálů mají velký hospodářský význam. Se dvěma novými profesemi, odbornou silou pro práce při ochraně dřeva

a staveb (2 roky) a pracovníkem v ochraně dřeva a staveb, se vytvářejí nové možnosti vzdělávání pro odborné síly pro zajišťování kvality a trvanlivosti staveb a stavebních zařízení.

Za správnou teplotu v podnicích a domácnostech zodpovídají mechatronici chladicí techniky. Instalují, udržují a opravují chladicí a klimatizační zařízení a zodpovídají za jejich ekologický a energeticky úsporný provoz. V tomto novém profilu povolání se bral více ohled na požadavky klimatických změn a efektivního využívání zdrojů.

Textilní odvětví se může na mezinárodním trhu prosadit proti rostoucí konkurenci pouze s vysoce kvalitními výrobky. K tomu potřebuje kvalifikované odborné síly. Změna dosavadního textilního zašíváče na zkoušeče textilních produktů to jasně ukazuje. Nové označení profese dvouletého oboru poukazuje na novou a širší oblast využití odborné síly.

Poté, co se od roku 2003 úspěšně zkoušela profesní příprava pro odbornou sílu v pohřebnictví, zařadila se tato profese jako uznávaná. Příprava probíhá v pohřebních službách a hřbitovních zařízeních.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Zehn neue Berufsbilder. Wirtschaft und Berufserziehung, 2007, č. 9, s. 5.

Co nového v časopisech

<p>L'enseignement technique</p> <p>BOUCHERON, Dominic Les coopérations technologiques lycées/entreprises. [<i>Technologická spolupráce lycea/podniky.</i>] Enseignement technique. 2007, No. 214, p. 20-22, 3 obr.</p> <p>Historie spolupráce škol s podniky, která začala v roce 1959 zavedením sekcí pro přípravu vyšších techniků (<i>sections de techniciens supérieurs</i>). Spolupráce spočívá ve výměně zdrojů či kompetencí mezi školou a podnikem. Projevuje se ve 2 hlavních oblastech: v počáteční profesní přípravě na základě doporučení zákona o orientaci z r. 1989, kde se uskutečňuje prostřednictvím praktické práce v dílnách nebo víceoborovými projekty; ve spolupráci podniku a hospodářského přediva vztahů, kde je lyceum činitelem místního hospodářského rozvoje (zákon o inovacích z r. 2000).</p>	<p>Les métiers de l'hôtellerie et de la restauration: choisir un métier : dossier no 42. [<i>Povolání v hotelnictví a v restaurátérství. Vybrat si povolání, složka č. 42.</i>] Enseignement technique. 2007, No. 216, p. I-XVI.</p> <p>Na činnostech v cestovním ruchu se ve Francii podílejí restaurace 42 %, hotely 14 %, cestovní kanceláře 19 %, kavárny 9 %, ostatní ubytování 6 %. Profesní přípravu pro hotelnictví a restaurátérství poskytují technologická hotelnická lycea a profesní hotelnická lycea (<i>lycées technologiques et professionnels hôteliers</i>). Jinou možností je učňovství a další profesní příprava. Hotelnictví, turismus a restaurátérství lze studovat také na univerzitě. V hotelnictví byly v roce 1992 vytvořeny certifikáty profesní kvalifikace (CQP), které umožňují validovat kvalifikace získané praxí.</p>
<p>RAVARY, Yveline et BLOT-JOLIVET, Liliane Les métiers de l'environnement : choisir un métier : dossier no 41. [<i>Povolání v životním prostředí. Vybrat si povolání, složka č. 41.</i>] Enseignement technique. 2007, No. 215, p. I-XVI.</p> <p>Environmentální povolání je zatím těžké definovat. Zhruba polovina z nich připadá na oblast likvidace odpadů (25 %) a odpadních vod (24 %), ochrana životního prostředí zaujímá 13 %, vodohospodářství 10 %, tranverzální činnosti 9 %, recyklace 7 % a hluk 3 %. V článku jsou popsány vzdělávací cesty pro povolání v těchto oblastech.</p>	<p>BROUILLET, René et BURCKENSTOCK, Marthe Les métiers des industries du textile : choisir un métier : dossier no 40. [<i>Povolání v textilním průmyslu. Vybrat si povolání, složka č. 40.</i>] Enseignement technique. 2007, No. 214, p. I-XVI.</p> <p>Textilní průmysl zahrnuje textilnictví, oděvnictví a kupodivu obuvnictví. V těchto třech oborech jsou povolání rozdělena na tvůrčí a výrobní, v textilnictví a obuvnictví též na údržbu strojů a materiálů. Dalším odvětvím je výroba textilních strojů. V článku jsou uvedeny druhy studia a profesní přípravy i konkrétní vysoké školy.</p>
<p>BROUILLET, René et BURCKENSTOCK, Marthe Les métiers de la chimie : choisir un métier : dossier no 43. [<i>Povolání v chemii. Vybrat si povolání, složka č. 43.</i>] Enseignement technique. 2008, No. 217, p. I-XVI.</p> <p>Chemický průmysl je klíčovým odvětvím francouzské ekonomiky. Povolání v chemii jsou stále techničtější. 93 % inženýrů, kteří pracují v chemickém a farmaceutickém průmyslu, získalo diplom v počátečním odborném vzdělávání (<i>grandes écoles</i>, univerzity), 6 % v dalším vzdělávání a 1 % učňovstvím a validací vzdělání získaného ze zkušenosti. Střední školy připravující v oborech chemie, fyzika a biologie poskytují technologické bakalareáty, BTS a DUT.</p>	<p>BROUILLET, René, RAVARY, Yveline et BURCKENSTOCK, Marthe Les métiers de la coiffure et de l'esthétique-cosmétique : choisir un métier : dossier no 44. [<i>Povolání v kadeřnictví a esteticko-kosmetická povolání. Vybrat si povolání, složka č. 44.</i>] Enseignement technique. 2008, No. 218, p. I-XVI.</p> <p>Profesní příprava v kadeřnictví směřuje nejčastěji k CAP (osvědčení profesní způsobilosti), méně často k BP (profesní vysvědčení). V esteticko-kosmetické specializaci je nabídka vzdělávání rozšířena na vyšší stupně vzdělávání, i když pracovníci s CAP také převažují. Další možnosti jsou BP, profesní bakalareát a BTS (vysvědčení vyššího technika).</p>
<p>CHAUVOIS, Bernard Écoles de la deuxième chance : des établissements pas comme les autres. [<i>Školy druhé šance. Zařízení ne jako ostatní.</i>] Enseignement technique. 2008, No. 218, p. 24-27.</p> <p>Bilance škol druhé šance ukazuje, že přes 60 % absolventů odchází do zaměstnání nebo do kvalifikační profesní přípravy. Školy druhé šance (E2C) mají pomoci 150 000 mladých lidí ve věku 18-25, kteří každoročně opouštějí vzdělávací systém bez kvalifikace. Ve školách se používá individualizace vzdělávání a alternace s prací v podniku. První E2C byla založena v roce 2000 v Mulhouse. V současné době je jich 16 s kapacitou 4500 míst.</p>	<p>BROUILLET, René et BLOT-JOLIVET, Liliane Les métiers des services de l'automobile : choisir un métier : dossier no 45. [<i>Povolání v autoopravárenství. Vybrat si povolání, složka č. 45.</i>] Enseignement technique. 2008, No. 219, p. I-XVI.</p> <p>Odvětví autoopravárenských služeb zahrnuje velmi rozmanité činnosti od technických (údržba a opravy motorů a karosérií) až po povolání v oblasti obchodu a služeb. Podle toho jsou rozmanité i cesty profesní přípravy a její úroveň popsané v článku.</p> <p>V tomto čísle je uveden přehled 39 složek rubriky <i>Choisir un métier</i> publikovaných od č. 180 (1998) do č. 219 (2008).</p>

Nové knihy v knihovně

VETEŠKA, Jaroslav a TURECKIOVÁ, Michaela.

Vzdělávání a rozvoj podle kompetencí : kompetence v andragogice, pedagogice a řízení. 1. vyd. Praha : Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. 140 s. ISBN 978-80-86723-54-9
Sg. 26668

Dosažením určitých předpokladů pro celoživotní učení je možné získat takové všeobecné a odborné kvalifikace, které jsou nezbytné pro danou práci, ale i pro další učení a výuští v kompetence. Navíc mohou usnadnit přechod mezi školou a zaměstnáním a napomoci orientaci jedince v možnostech celoživotního vzdělávání a učení.

Národní soustava kvalifikací pro terciární vzdělávání : úvod do diskuse. Připravili: Věra Štátná, Vladimír Roskovec, Štěpánka Skuhrová. Praha : MŠMT, 2008. 34 s. Sg. 26661

Anglický termín learning překládáme jako „učení“ a chápeme jej ve velmi obecném smyslu. Vzdělávání (education) pak je jednou, velmi rozšířenou, formou učení; jinou formou je např. informální učení. Konzistentně je potom třeba překládat life-long learning jako „celoživotní učení“ a learning outcomes jako „výsledky učení“.

MUSIL, Josef.

Komunikace v informační společnosti. 1. vyd. Praha : Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. 144 s. ISBN 978-80-86723-39-6 Sg. 26669

... aktivní dospělý člověk i dítě spíše zvolí knihu než pasivní televizní zábavu. Jistým potvrzením je i fakt, že 20 % amerických uživatelů internetu začalo také více číst; mohou to být právě ti aktivní, kteří hledají další informace. – Školák podle empirických poznatků přestává číst, jakmile se dívá na televizi více než 1,5 h denně. Tím si mj. znesnadňuje cestu k vyššímu vzdělání. Ukazuje se totiž, že pravidelně čte 79 % vysokoškoláků, 65 % lidí se středoškolským vzděláním, ale jen 53 % lidí se základním vzděláním.

KOUCKÝ, Jan a LEPIČ, Martin.

Vývoj kvalifikačních požadavků na pracovním trhu v ČR a v zahraničí. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. 92 s. (Vzdělávání - informace - poradenství) Sg. 26648

Ve srovnání se situací v EU byl v ČR v roce 2006 mezi zaměstnanými osobami výrazně vyšší podíl osob s technickými obory. Zatímco v ČR tvořily tyto osoby 49 %, v EU to bylo pouze necelých 19 % ze všech zaměstnaných. Naopak byl v EU výrazně vyšší podíl osob se všeobecným vzděláním a bez vzdělání. Ty v ČR tvořily 12 %, zatímco v EU to bylo téměř 27 % všech zaměstnaných.

CEDEFOP

From policy to practice : a systemic change to lifelong guidance in Europe. [Od politiky k praxi. Systémová změna k celoživotnímu poradenství v Evropě.] Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2008. 75 s. (Cedefop Panorama series ; Sv. 149) ISBN 978-92-896-0516-8 Sg. 26650

CEDEFOP

Career development at work : a review of career guidance to support people in employment. [Rozvoj kariéry v práci. Přehled kariérního poradenství k podpoře lidí v zaměstnání.] Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2008. 135 s. (Cedefop Panorama series ; Sv. 151) ISBN 978-92-896-0519-9 Sg. 26649

CERI

Understanding the Social Outcomes of Learning. [Pochopení sociálních výsledků vzdělávání.] Paris : OECD, 2007. 131 s. ISBN 978-92-64-03310-8 Sg. 26651

Viz Vzdělání a život člověka. Zpravodaj, 2008, č. 9, s. 4-7.

Model vzdělávání vedoucích pracovníků škol a školských zařízení : 2005 - 2008 : národní projekt. Praha : Národní institut pro další vzdělávání, 2008. 131 s. + CD ISBN 978-80-86956-34-3 Sg. 26659

Zajímavá je motivace ke studiu. Vzhledem k platnosti zákona 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících bylo možno očekávat silný tlak ze strany zřizovatelů. Tento faktor se téměř vůbec neprojevil (pouze 8 respondentů), naopak byly využity všechny ostatní možnosti, které byly v dotazníku uvedeny jako vlastní iniciativa. Jistě lze namítnout, že se z této vlastní iniciativy vymyká první bod – možnost získání 13. platové třídy (111x), však i toto je na zvážení samotného pracovníka.

Školské zákony (školský zákon, zákon o pedagogických pracovnících, zákon o výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy) : výklad, prováděcí předpisy, související předpisy : stav k 1. 9. 2008. Praha : Eurounion, 2008. 677 s. ISBN 978-80-7317-072-1 Sg. 26660

BRAUN, Richard.

Diagnostika školní třídy : skupinová práce se třídou v rámci primární prevence. Praha : Institut pedagogicko-psychologického poradenství, 2008. (VIP-Kariéra) Sg. 26662

Od poloviny osmdesátých let se stala školní třída objektem podrobnějšího zkoumání především školních psychologů, kteří tak navazovali na starší práce z oblasti sociální psychologie a sociální dynamiky.

SMÉKALOVÁ, Eleonora.

Dobrá praxe školské integrace žáků s těžkým zdravotním postižením. Praha : Institut pedagogicko-psychologického poradenství, 2008. 26 s. (VIP-Kariéra) Sg. 26663

Asistent pedagoga je v některých případech školské integrace opravdu nezbytným nástrojem pro její podporu.

KUCHARSKÁ, Anna.

Integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a asistenční služby ve školách zapojených do projektu VIP-Kariéra. Praha : Institut pedagogicko-psychologického poradenství, 2008. 17 s. (VIP-Kariéra) Sg. 26664

MRÁZKOVÁ, Jana.

Profese školního speciálního pedagoga. Praha : Institut pedagogicko-psychologického poradenství, 2008. 19 s. (VIP-Kariéra) Sg. 26665

SLAVÍKOVÁ, Ivana.

VIP-Kariéra a školní poradenské služby : sborník příspěvků. Praha : Institut pedagogicko-psychologického poradenství, 2008. 41 s. (VIP-Kariéra) ISBN 978-80-86856-49-0 Sg. 26666

Vedle některých krajních a diskutabilních názorů o technice, která – podle některých aktivistů – škodí životnímu prostředí...

MERTIN, Václav, KUCHARSKÁ, Anna a kol.

Integrace žáků se specifickými poruchami učení - od stanovení diagnostických kritérií k poskytování péče všem potřebným žákům : závěrečná zpráva resortního projektu MŠMT. 1. vyd. Praha : Institut pedagogicko-psychologického poradenství, 2007. 55 s. ISBN 978-80-86856-40-7 Sg. 26667

Znovuobjevené knihy

NEZVAL, Vítězslav.

Moderní básnické směry. 6. vyd. Praha : Československý spisovatel, 1984. 255 s. Sg. 23785

Volný pohyb fantazie není tedy nic jiného než nevědomím dirigovaný pohyb symbolů. Tyto symboly jsou nekonečně složité a velmi často tak těžce rozluštitelné, že mnozí učenci vůbec popírají jejich jsoucnost. Jejich morální společenské vědomí a jejich logický rozum je prostě nechce připustit.

Slovník latinských spisovatelů. 1. vyd. Praha, Odeon 1984. 718 s. (Slovníky spisovatelů) Sg. 23790

Středověká latinská literatura, či, jak se zkráceně nazývá, středolatinšská literatura navazuje na antickou literaturu tak těsně, že se badatelé nejsou s to dohodnout, kdy vlastně začíná. Zdálnivě ji odděluje od antické literatury 7. stol., z něhož se nejen zachovalo, ale v němž i vzniklo málo literárních děl.

Zajímavé internetové adresy

Ústav informačních studií a knihovnictví

Obor informační věda patří mezi mladé obory. Jedna z cest k informační vědě v ČR vede přes ÚISK FF UK, který nabízí studijní obor Informační studia a knihovnictví. Studium je na úrovni bakalářské, magisterské a doktorské. Kromě toho pořádá ÚISK konference. Například 10. listopadu 2008 mezinárodní konferenci nazvanou *HCI a informační služby*. Pokud nevíte, co je to HCI, tak to je zkratka pro interakci člověka a počítače (*Human Computer Interaction*). Na konferenci se bude mluvit o digitální gramotnosti, efektivním čtení a dalších zajímavých věcech. <http://uisk.ff.cuni.cz/>

Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách

O činnosti komise jsme informovali v této rubrice v letošním červnovém čísle. Nyní na webových stránkách najdete příspěvky ze semináře, který se konal 25. září 2008. Téma *Plagiátorství a jak mu předcházet* se netýkalo jen situace na vysokých školách. Prezentace Jany Nejezchlebové *Kde plagiátorství začíná* názorně ukazuje, že dnešním digitálně velmi gramotným dětem je třeba včas vysvětlit pravidla citování použité literatury a význam respektování autorských práv. <http://knihovny.cvut.cz/ivig/ivig2008.html>

Mezinárodní měsíc školních knihoven

Mezinárodní *den* školních knihoven se od roku 1999 každoročně slavil čtvrté pondělí v říjnu. Na mnoha místech se však oslavy rozšiřovaly na několik dní, a proto byly na návrh předsednictva Mezinárodní asociace školních knihoven (*International Association of School Librarianship – IASL*) oslavy prodlouženy na celý říjen, který se tak od roku 2008 stal Mezinárodním *měsícem* školních knihoven. Pro letošní Měsíc školních knihoven vyhlásila IASL téma *Čteme a učíme se ve školní knihovně*. <http://www.iasl-online.org/> nebo česky <http://www.npkk.cz/csk/library-day.php>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav odborného vzdělávání, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, www.nuov.cz.
Redaktorka: Anna Konopásková, anna.konopaskova@nuov.cz, tel. 274 022 133, fax 274 863 380.